

KESTÄVÄN LIIKENTEEN MALLIKUNTA

Lempäälän toimintasuunnitelma vuosille 2002 - 03

SISÄLTÖ

1 Tavoite	2
2 Toteutus	2
2.1 Kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen houkuttelevuuden lisääminen	2
<i>Pienet toimenpiteet</i>	2
<i>Palvelutyytyväisyystutkimus</i>	3
2.2 Kampanjointi kouluissa, työpaikoilla ja kuntaorganisaatiossa	3
<i>Koulut</i>	3
<i>Opetus- ja muu materiaali</i>	4
<i>Työpaikat ja kuntaorganisaatio</i>	4
3 Yhteistyötahot	4
4 Organisaatio	5
5 Kustannukset	5
6 Yhteyshenkilöt Lempäälän kunnassa	6

LEMPÄÄLÄN KUNTA

Kestävän liikenteen mallikunta
Toimintasuunnitelma vuosille 2002-03

---

1 Tavoite

Kestävän liikenteen mallikuntatoiminnalla on Lempäälässä kaksi tavoitetta:

1. Kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen houkuttelevuuden lisääminen pienillä parannustoimenpiteillä.
2. Liikenteeseen ja kulkumuodon valintaan liittyvien ympäristökysymysten ja yksilön vaikutusmahdollisuuksien tunnetuiksi tekeminen kuntalaisille ja erityisesti lapsille sekä nuorille.

Liikenne ja ympäristö on ajankohtainen ja tärkeä aihe, koska

- liikenne käyttää 17 % Suomessa kulutetusta energiasta ja 42 % öljystä
- liikenne on lämmön- ja voimantuotannon ohella suurin energian kuluttaja ja päästöjen aiheuttaja
- pääosa liikenteen energiankulutuksesta ja päästöistä syntyy henkilöautoliikenteestä
- yhdyskunta on sitä kestävämmällä tiellä, mitä suurempi kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen osuus on kuljetuista matkoista
- **henkilöauton, joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen osuus kuljetuista matkoista riippuu** noudatettavasta liikennepolitiikasta, yhdyskuntarakenteesta, asukastiheydestä ja **jokaisen omista valinnoista**, joihin vaikuttavat taloudelliset tekijät, asumismuoto- ja paikka, perhekoko, terveys, arvot ja asenteet.

2 Toteutus

2.1 Kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen houkuttelevuuden lisääminen

Pienet toimenpiteet

Elokuussa 1999 valmistuneessa LINJANA2 –selvityksessä tarkasteltiin Tampereen keskustan ja naapurikuntien keskustojen välisten joukkoliikenteen pääyhteyksien, niin kutsuttujen laatukäytävien, kehittämismahdollisuuksia. Työssä olivat mukana kunnat, Tiehallinto ja Länsi-Suomen lääninhallitus. Siinä esitettiin pääasiassa pienehköjä parantamistoimenpiteitä, joiden tavoite oli saada perusasiat kuntoon.

Lempäälän nauhataajamainen aluerakenne antaa hyvät edellytykset linja-autoliikenteen merkittävälle kulkumuoto-osuudelle. Pysäkkejä, kulkuyhteyksiä ja informaatiota kehittämällä on mahdollista ratkaisevasti lisätä joukkoliikenteen houkuttelevuutta, käytettävyyttä, turvallisuutta ja imagoa.

Lempäälän ja Tampereen välillä joukkoliikenteen laatukäytäväksi määriteltiin nauhataajaman sisällä kulkeva Tampereentie (kansilehden kartta). Lempäälässä reitti on pääosin Tiehallinnon ylläpitämää yleistä tietä, mistä syystä kehittämisen on tapahduttava yhteistyössä Hämeen tiepiirin kanssa.

LINJANA2-raportissa Lempäälään esitettyjen joukkoliikenteen kehittämistoimenpiteiden pohjalta on tarkoitus toteuttaa seuraavat toimenpiteet osin mallikuntatoiminnan aikana ja osin sen jälkeen:

1. Korotettujen odotustilojen rakentaminen pysäkeille, joilta se puuttuu.
2. Viikkaimpien pysäkkien katosten uusiminen.
3. Pysäkeille johtavien kulkuyhteyksien ja tienylitysten parantaminen sekä turvallisuuden lisääminen erityisesti koulujen lähipysäkeillä.

LEMPÄÄLÄN KUNTA

Kestävän liikenteen mallikunta
Toimintasuunnitelma vuosille 2002-03

---

4. Pysäkkien odotustilojen ja katosten talvihoidon (hiekoitus, lumenpoisto) kehittäminen.
5. Usealle Tampereentien varren pysäkillä pyörätelineitä liityntäpyöräilijöille
6. Pysäkeille nimikyltit ja pysäkinimien hyväksikäyttö aikatauluissa, mahdollisessa reittikartassa, internetissä, paikannusjärjestelmän mukana tuomissa bussinäytöissä.
7. Pysäkkiaikataulujen lisääminen.

Edellä lueteltujen toimenpiteiden toteuttamiseksi ja kevyen sekä joukkoliikenteen toimintaedellytysten parantamiseksi yleensä LINJANA2-projektia jatketaan Lempäälän kunnan ja Tiehallinnon Hämeen tiepiirin yhteisessä työssä, jossa

- laaditaan toteutussuunnitelmia tärkeimmistä kohteista
- suunnitellaan tyyppiratkaisuja esim. pysäkkiaikataulujen kiinnitystavasta ja pysäkkien pyöräpysäköinnistä ottaen huomioon Linja-autopysäkkien suunniteluohje, joka on parhaillaan tekeillä Tiehallinnon keskushallinnossa
- selvitetään, voidaanko Lempäälässä soveltaa pysäkkikatosten hankkimiseen liittyviä uusia rahoitusmahdollisuuksia
- tarkennetaan Tiehallinnon Hämeen tiepiirin, liikennöitsijöiden ja Lempäälän kunnan välistä työnjakoa toimenpiteiden toteutuksessa ja aikataulussa
- laaditaan kunnan tekniselle toimelle tarkistuslista kevyen ja joukkoliikenteen tarpeista kunnallisteknisissä ja maankäytön suunnitteluun liittyvissä hankkeissa

Palvelutyytyväisyystutkimus

Vuoden 2003 kuluessa selvitetään kuntalaisten tyytyväisyyttä joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen palvelutarjontaan kyselytutkimuksen avulla. Tavoitteena on selvittää LINJANA2-työssä huomaamatta jääneet kehittämiskohteet joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen palvelutarjonnassa. Työ ostetaan esimerkiksi Tampereen yliopistolta, jolla on hyvä maine puolueettomana asiantuntijana. Kokemusten mukaan yliopiston laatimien kyselytutkimusten vastausprosentti on varsin korkea.

2.2 Kampanjointi kouluissa, työpaikoilla ja kuntaorganisaatiossa

Koulut

Teemaa pidetään syyslukukauden 2002 esillä kouluissa eri aineiden yhteydessä. Teema on luontevasti yhdistettävissä ainakin

- kuvaamataitoon
- liikuntaan
- ympäristöoppiin/ biologiaan
- yhteiskuntaoppiin/historiaan

Aiheen käsittelyssä muistetaan myös Lempäälässä jo tehdyt hyvät ratkaisut ja esimerkit, kuten olemassa olevat kevyen liikenteen väylät, seutulippu ym. Yhtenä toimenpiteenä voidaan toteuttaa "Lasten koulureitin tarkastustalkoot" liikenneturvallisuuden tarkistuskaavakkeen avulla (Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Suomen Luonnonsuojeluliitto, Suomalainen pyöräilykuntien verkosto). Syyslukukautta valmistellaan kevätlukukauden aikana yhdessä **pilottikoulussa**. Saatujen kokemusten perusteella laaditaan valmista opetusmateriaalia kaikkien koulujen käyttöön.

LEMPÄÄLÄN KUNTA

Kestävän liikenteen mallikunta
Toimintasuunnitelma vuosille 2002-03

Opetus- ja muu materiaali

Lempäälän kevyen liikenteen väyläverkosta laaditaan keväällä 2002 ammattitaitoisen graafikon avulla kartta. Se kuvitetaan esimerkiksi pilottikoulun oppilaiden piirtämällä kuvilla. Karttaan merkitään myös mielenkiintoiset tutustumiskohteet, jotta koko perheen tai koululuokan yhteiselle pyöräretkelle on helppo löytää mielenkiintoinen määränpää.

Edellisessä luvussa mainittu opetusmateriaali sisältää edellä mainitun kartan lisäksi pilottikoulussa testattua ja valmista materiaalia (cd-rommit, kalvot, tehtävät, oppaat ym.), jota opettajat voivat käyttää opetuksessa eri aineissa.

Autottoman päivän viikolla liikennepuistoon suunnitellaan rata, joka valottaa liikenne ja ympäristö-teemaa mahdollisimman monipuolisesti. Koululuokat vierailivat radalla viikon aikana. Radan varrella esillä voivat olla muun muassa

- liikenneturvallisuus (heijastimet, kypärät, turvavyö ym.)
- polkupyörän huolto
- joukkoliikenteen palvelutarjonta
- kevyen liikenteen väylästä esittely (kartta)
- säästävä ajotapa (lukioluokat)
- yksilön vaikutusmahdollisuudet (kaavoitus, liikennesuunnittelu)

Työpaikat ja kuntaorganisaatio

Kevään 2003 aikana keskitytään työpaikkavierailuihin (myös kunnan toimipisteet) teemana

- työmatkaliikunta yhteistyössä työterveyden kanssa (käyttäen esim. valmista Työmatkaliikunnan työkalupakkia, joka sisältää kalvosarjan, syventävän luennon sijan oppaan sekä kokoelman eri tahojen tuottamia esitteitä ja oppaita)
- työnantajan mahdollisuudet kannustaa työntekijöitään käyttämään joukko- ja kevyttä liikennettä työmatkoilla (työpaikan liikennesuunnitelma)
- säästävä ajotapa (perusteellisen koulutuksen markkinointia tai sen pääperiaatteiden opettamista lyhyellä luennolla)

Kevään 2003 aikana kunnan viranhaltijoille (erityisesti tekninen toimi) ja luottamushenkilöille järjestetään koulutustilaisuus tai seminaari, jonka aiheena ovat muun muassa

- kestävän kehityksen mukaiset ratkaisut ja esteettömyys liikennesuunnittelussa
- esitys liittymisestä Pyöräilykuntien verkostoon ja keskustelua siitä
- työnantajan mahdollisuudet kannustaa työntekijöitä joukko- ja kevyen liikenteen käyttöön työmatkaliikenteessä
- työmatkat ja hyötyliikunta
- säästävä ajotapa

3 Yhteistyötahot

- Koulut (peruskoulu, lukio)
- Nuorisotoimi
- Liikuntatoimi
- Tekninen toimi

LEMPÄÄLÄN KUNTA Kestävän liikenteen mallikunta
Toimintasuunnitelma vuosille 2002-03

- Lempäälä-opisto
- Lempäälän nuorisovaltuusto
- Monitoimikeskus
- Lempäälän liikenneopisto
- Pyöräilykuntien verkosto
- Mannerheimin lastensuojeluliitto, Suomen luonnonsuojeluliitto ja pyöräilykuntien verkosto (lasten koulureitin tarkastustalkoot)
- Liikenneturva
- Kunnan Kestävän kehityksen työryhmä
- Tiehallinto, Hämeen tiepiiri
- Liikenne- ja viestintäministeriö

4 Organisaatio

Lempäälän kokoisessa kunnassa kokopäiväisen uuden työntekijän palkkaaminen mallikuntatoiminnan vuoksi ei liene välttämätöntä. Koordinaattorin tehtävät on mahdollista hoitaa osin nykyisten viranhaltijoiden toimesta ja osin ostamalla ulkopuolisia asiantuntijapalveluita.

5 Kustannukset

Toimintasuunnitelman mukaisen kestävän liikenteen mallikuntahankkeen kustannukset syntyvät seuraavista tehtävistä:

1. **Hankkeen koordinointi** 75 prosenttisesti ostopalveluina ja 25 prosenttisesti viranhaltijatyönä:

- tiedotus ja tiedotuksessa käytettävän materiaalin laatiminen
- hanke-/työryhmän kokoukset (valmistelu, pöytäkirjat)
- tapahtumien, tilaisuuksien sekä opetuksen suunnittelu ja toteutus (liikennepuisto, koulut, työpaikat, kuntaorganisaatio)

vuosi 2002	13 500 €
vuosi 2003	10 100 €
yhteensä	23 600 €

2. **Kevyen liikenteen väyläkartan laatiminen** 64 prosenttisesti ostopalveluina ja 34 prosenttisesti viranhaltijatyönä:

- graafinen suunnittelu ja painaminen (ostopalvelu)
- lähtötiedot, pilottikouluissa tehtävä työ (viranhaltijatyö)

vuosi 2002	10 100 €
------------	-----------------

3. **LINJANA2-työn jatkosuunnittelu** 80 prosenttisesti ostopalveluina ja 20 prosenttisesti viranhaltijatyönä

vuosi 2002	8 400 €
------------	----------------

4. **Joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen palvelutyytyväisyystutkimus** ostopalveluna

Vuosi 2003	5050 €
------------	---------------

LEMPÄÄLÄN KUNTA

Kestävän liikenteen mallikunta

Toimintasuunnitelma vuosille 2002-03

Seuraavassa Lempäälän kunnan esitys kustannuseristä ja niiden jakamisesta LVM:n, Hämeen tiepiiriin ja kunnan kesken.

Tehtävät	Kustannukset (€)			Kustannusten jako (€)								
	ilman alv:tä			LVM			Kunta			Hämeen tiepiiri		
	2002	2003	Yht.	2002	2003	Yht.	2002	2003	Yht.	2002	2003	Yht.
Koordinointi	13500	10100	23600	6700	5100	11800	6700	5100	11800	-	-	-
Kartta	10100	-	10100	5050	-	5050	5050	-	5050	-	-	-
Linjanan jatko	8400	-	8400	4200	-	4200	2100	-	2100	2100	-	2100
Kyselytutkimus		5050	5050		2525	2525		2525	2525			
Yhteensä	32000	15150	47150	15950	7625	23575	13850	7625	21475	2100	-	2100

Kestävän liikenteen mallikuntatoiminnan kasvatus- ja neuvontaosuudelle on haettu rahoitusta (16800 €) myös ympäristöministeriöstä (ympäristökasvatushankkeille tarkoitetut avustukset, hakuaika umpeutui 31.12.2001). YM:n hakeuksessa hanke on kuvattu pelkäksi tiedotuskampanjaksi, joka toteutetaan kokonaisuudessaan vuoden 2002 aikana.

6 Yhteyshenkilöt Lempäälän kunnassa

Kestävän liikenteen mallikuntahankkeen yhteyshenkilöt Lempäälän kunnassa:

1. Neuvonta ja kampanjointi

Ympäristönsuojelusihteeri Kaija Kuivasniemi
Lempäälän kunta / Tekninen toimi
PL 36, 37501 LEMPÄÄLÄ
p. 03 3744 508 tai 050 3839 608

2. LINJANA2-työn jatkaminen ja palvelutyytyväisyystutkimus

Kaavoitusteknikko Pekka Savinsaari
Lempäälän kunta / Tekninen toimi
PL 36, 37501 LEMPÄÄLÄ
p. 03 3744 506 tai 050 3839 656